

Reisverslag Senegal 29 januari - 7 februari 2014:

Door Jaap Breetvelt, coördinator voor Het Maagdenhuis in Senegal en Togo.

Introductie:

Reis naar Senegal (de Casamance) door Jaap Breetvelt en Alou van de Roemer.

Aangezien Senegal een visumplicht heeft ingevoerd, voor mensen uit landen waarvoor Senegalezen ook een visum nodig hebben, kostte de voorbereiding van deze reis enige tijd en moeite: elektronisch het visum aanvragen en betalen, en een reis naar Brussel om het visum ook werkelijk in het paspoort te krijgen. De vlucht van ArkeFly naar Banjul (de Gambia) liep als gepland, maar de terugvlucht was enkele uren vertraagd vanwege het feit dat ArkeFly in Banjul geen brandstof kon of wilde tanken en naar Dakar moest uitwijken.

In Banjul stond een chauffeur ons te wachten; hij reed ons in de Maagdenhuis auto naar Ziguinchor waar de lokale vertegenwoordiger van Het Maagdenhuis, Patrick DeMilt (PdM), ons opwachtte.

Het korte verslag hieronder is een selectie van de projecten en de partners die bezocht zijn:

CRETF – Ziguinchor - 2012/078D op 30 januari 2014

CRETF is een technisch regionaal opleidingscentrum voor meisjes. In een eerder project in 2009 financierde Het Maagdenhuis hier een miniboorput, een waterpomp op zonne-energie en een irrigatiestelsel.

We worden ontvangen door de dynamische directrice en rondgeleid door de school. Het Maagdenhuis heeft hier vorig jaar de bouw van drie klaslokalen gefinancierd, met co-financiering van de Stichting VTW.

Sinds kort zijn er ook 3 jongens die hier een opleiding volgen hetgeen betekent dat men een andere naam voor de school moet bedenken. Er zijn ook 9 lichamelijk gehandicapte leerlingen voor wie de toegang naar de klassen aangepast is met steun van Handicap International.

AJAC LUKAAL – Ziguinchor – lokale organisatie – 30 januari 2014

AJAC – associatie van jonge landbouwers in de Casamance – bestaat al sinds 1974. Is ook, na de splitsing in 1984 van de Casamance in een oostelijk en westelijk gedeelte, in het hele gebied actief gebleven. In het Ziguinchor gebied werkt men met 5 associaties van jonge landbouwers, van wie er één een NGO is geworden. Doelstelling is in het algemeen: het begeleiden van de rurale samenleving, op landbouwkundig gebied (visserij, landbouw en verwerken van producten) en op vrede en verzoening (vluchtelingen problematiek, Franstalige school in Guinee Bissau om jongeren voor te bereiden op terugkeer naar de Casamance, vrouwenrechten).

Meer specifiek: versterken van boeren coöperaties die cashewnoten produceren om een betere onderhandelingspositie te hebben ten aanzien van de Indiërs die hier alle noten opkopen; boomkwekerijen van bomen uit het oerwoud die dreigen te verdwijnen; organische mest die men uit een fabriek betreft bij Dakar – ze kochten 45 ton voor een prijs van Cfa 62.000 per ton; ze werken nu met 46 groepen die uit 30-60 personen bestaan.

Samen met de animator van AJAC bezoeken we een tuin net buiten Ziguinchor. Een dansende groep vrouwen verwelkomt ons. We zien een mooie groentetuin met bedden vooral vol uien, water komt uit een put en er liggen zakken met organische mest bij de ingang.

AJAC lijkt ons een goede intermediaire organisatie om mee te samen te werken.

FAP – Futur au Présent – Ziguinchor – opvang van straatkinderen – 30 januari 2014

FAP is een nieuwe NGO die een kleine 2 jaar bestaat en tot doel heeft een duurzame bijdrage te leveren aan de kinderen van de Casamance. FAP is een samenwerkingsverband van Franse vrijwilligers en Senegalese sociale werkers; er werken op dit moment 6 mensen bij FAP. Het werk wordt gefinancierd uit allerlei kleine bijdragen van internationale organisaties, maar ook voor 35% uit bijdragen van lokale bronnen zoals een wegenbouwer en de nationale telefoonmaatschappij. In het centrum is opvang mogelijk voor ca. 25 kinderen in de leeftijd van 3-16 jaar; Al eerder konden 80 kinderen reeds terug naar hun families. Er is goede samenwerking met de rechtelijke macht ten aanzien van het plaatsen en begeleiden van kinderen. Er zijn plannen om een nieuw centrum te openen speciaal voor meisjes omdat geweld tegen meisjes – met name binnen kringen van migranten uit Guinee Bissau – veel voorkomt. Opvallend is de bijzondere en creatieve manier waarop FAP met de kinderen omgaat: een heel ander pedagogisch concept. Ook FAP lijkt een goede organisatie om mee verder te werken.

Rode Kruis – Ziguinchor – seniorenproject 2013/056D – 30 januari 2014

De projectleider bij het Rode Kruis begeleidt ons bij het bezoek aan vier senioren. Na dit bezoek spreken we onze zorg uit over het feit dat we signaleren dat er aan de sociale aspecten van de zorg te weinig gedaan vanwege een gebrek aan vrijwilligers. Tijdens de nabespreking op het Rode Kruis kantoor, waarbij de ook voorzitter aanwezig is, wordt vastgesteld dat er voor eind maart een structurele oplossing moet komen. Ons contactpersoon zal voorwerk doen door te inventariseren hoeveel vrijwilligers er eigenlijk nodig zijn en welke activiteiten er uitgevoerd moeten worden. PdM zal hier nauw bij betrokken zijn. We hebben aangeboden dat het mogelijk is voor het Maagdenhuis om institutionele ondersteuning binnen het budget te financieren.

CETF Coubanao – inrichten moestuin – 2013/097D – 31 januari 2014

We krijgen een rondgang door deze technische meisjesschool met opleidingen voor naaien, kapster, hotellerie. Er zijn zo'n 100 leerlingen en 19 leerkrachten. Later ontdekken we dat in

ons hotel in Ziguinchor aantal van deze leerlingen stage lopen. We eten heerlijk, na afloop van ons bezoek, in het restaurant van de school.

Naast de school ligt een tuin waar we gaan kijken. Wij zien de moestuin in wording, waar de eerste bedden klaargemaakt werden door de leerlingen en ingezaaid zijn. Er is water. Er liggen grote rollen gaas voor het versterken van de omheining.

Op onze laatste dag in Senegal horen we dat twee stieren aan het vechten zijn geslagen en dat één van hen met z'n hoorns in de omheining is vastgeraakt en een deel heeft losgerukt.

Uiteindelijk zal het wel goed komen.

Mandouard 2 – muur om lagere school – 2012/109D – 31 januari 2014

De muur is klaar en dat wordt feestelijk gevierd, met dans en zang. We krijgen een rondleiding en kunnen vaststellen dat het terrein er nu echt mooi uitziet. Er zullen bomen geplant worden en er is een aanzet gemaakt voor een moestuin.

De directeur van de school heeft kennelijk reclame gemaakt voor Het Maagdenhuis want PdM heeft inmiddels al weer een aantal aanvragen ontvangen voor omheiningsmuren. Tijdens ons bezoek kwamen er nog vertegenwoordigers van twee nabij gelegen scholen met een dergelijk verzoek.

In Mandouard 2 is er – aan de overkant van de weg – een kleuterschool die door de gemeenschap gerund wordt. Bij een eerder bezoek is overwogen om steun te geven aan deze kleuterschool. Toen we de directeur van de lagere school – met muur – suggereerde dat de kleuterschool mooi binnen de omheining zou passen, reageerde hij wat afhoudend.

Waarschijnlijk is het probleem dat de lagere school van de staat is en de kleuterschool van de gemeenschap en dat ze niet automatisch op één terrein gehuisvest kunnen worden.

PACAOU Diatock – groentetuin – 2011/142D – 1 februari 2014

Het is een vreugde om rondgeleid te worden in deze groentetuin. Alles werkt naar behoren. PdM heeft besloten dat de vrouwen van de tuinen van Thionck Essyl, Mlomp Kawaguir, Médina Birassou en Boutégole hier binnenkort een bezoek gaan brengen onder leiding van de begeleidster van de tuinen, Maimouna Sambou.

Diatock – steun voor steiger voor de boot naar Ziguinchor – 1 februari 2014

Toen we in de tuin rondliepen kwamen de mensen met een verzoek. Of we zouden kunnen helpen bij het verbeteren van de aanlegsteiger voor de pirogues van en naar Ziguinchor. Deze verbetering is van belang voor het vermarkten van de producten die in de tuin van Diatock verbouwd worden. Interessant voorstel.

Boutégole – groentetuin – 2013/094D – 1 februari 2014

In Boutégole worden we enthousiast ontvangen. Een groep kinderen danst traditionele dansen. Achter een prachtig versierde tafel gezeten worden we toegesproken door verschillende hoogwaardigheidsbekleders uit het dorp, men is duidelijk blij met de steun van Het Maagdenhuis. We bekijken vervolgens het stuk land waar de tuin zal komen: het terrein is nu helemaal van bomen en struiken ontdaan. Sidy Diatta, de aannemer die het hek om de tuin zal maken, is aanwezig en roert zich in de discussie over welk soort waterpunt er moet komen. Traditionele waterputten zakken snel in in deze zanderige grond. Wat als er een miniforage met pomp komt en de pomp houdt ermee op?; kan de miniforage dan weer voor een andere pomp gebruikt worden, en in de 2^e fase voor een pomp met zonnepanelen? PdM stelt dat we rustig aan de slag moeten gaan, stap voor stap, en hij nodigt 6 vrouwen van de vrouwengroep uit voor een uitwisselingsbezoek aan de tuin in Diatock.

Thionck Essyl – groentetuin – 2010/097D – 1 februari 2014

Op zich loopt het hier goed, de tuin ziet er in ieder geval goed uit. De watertank lekt echter bij de aansluiting naar de leidingen. PdM zegt toe dat de reparatie op kosten van het Maagdenhuis kan plaatsvinden en belt Jean Christophe Coly om de zaak te regelen. PdM merkt op dat de omheining van gaas op bepaalde plekken kapot gaat; de vrouwen zeggen dat er nog gaas over is van Sidy Diatta en dat dat gebruikt kan worden.

We hebben de gelegenheid om met enkele vrouwen te spreken over de organisatie: een nieuw lid van de groep betaalt eenmalig Cfa 10.000. Aan het einde van het seizoen voor groenteteelt betaalt iedere vrouw Cfa 5.000 lidmaatschap contributie. De secretaresse houdt de hoeveelheden van de geogste producten bij per soort groente en per persoon en aan het einde van het jaar weet men de totalen. Het is niet helemaal duidelijk hoeveel geld er in kas is (de trésorière is afwezig) maar de dames geven aan dat er uit de kas steun gegeven kan worden aan de leden in geval van ziekte, overlijden etc. en dat bedrag aan het eind van het seizoen verrekend wordt.

Er zijn 90 vrouwen lid van de groep en tijdens ons bezoek zien we dat er door zeker drie generaties gewerkt wordt.

Scouts St. Benoît de Néma – Ziguinchor – 2012/118D – 1 februari 2014

Het gebouw is opgeleverd en ziet er prachtig uit. De waterleiding is nog niet werkende maar dat zal opgelost worden. Half februari is er een groots feest voorzien ter gelegenheid van het officieel in gebruik nemen van het gebouw.

De scouts hebben aangeboden dat ze bereid zijn om klusjes te doen voor activiteiten waarbij het Maagdenhuis is betrokken; iets voor de senioren van het Rode Kruis?

Cœurs Unis (CU) – gesprek met staf op kantoor CU in Kolda – 3 februari 2014

We maken kennis met de nieuwe animatrice voor het SALETO project, een aardige en ervaren dame. Er komen een aantal punter ter sprake:

- ondanks het feit dat er weinig regen is gevallen, is er een behoorlijke meeropbrengst aan rijst en granen, door de betere landbouwtechniek, betere variëteiten van de zaden en het bebouwen van een groter oppervlak;
- groenbemesting met mucuna en pois d'angole blijft lastig; 75% van de mucuna is door loslopende koeien opgegeten, er is nog één veld intact en met hoopt daar op een oogst van 250 kg.; we bezoeken dat veld op 4 februari.

- we hebben het uitgebreid over bio-bemesting; PdM vertelt over de fabricage van bio-mest; De projectleider stelt dat voor bemesting met compost 30 ton per ha. nodig is en dat er nu nog geen kwart ton beschikbaar is, er moet dus meer gewerkt worden aan compostering. Daarnaast blijft het blijft lastig dat sommige boeren over kunstmest beschikken; het is nog een lang proces om mensen te overtuigen dat bio-bemesting op den duur beter is.

Cœurs Unis – ladders uit Coumbacara in de technische school Kolda – 3 februari 2014

We brengen een kort bezoek aan de technische school waar op dit moment zeven jonge mannen uit de vier Coumbacara dorpen een opleiding krijgen om zelf een ploeg te kunnen maken. We krijgen een demonstratie hoe een ploeg in elkaar gezet wordt; de bedoeling is dat aan het eind van de opleiding iedere leerling een eigengemaakte ploeg mee naar huis neemt, en een nieuwe kan maken; het lijkt ook belangrijk dat de leerlingen geleerd wordt hoe ze een motor kunnen onderhouden.

Cœurs Unis – SALETO project – veldbezoek Coumbacara – 4 februari 2014

We bezoeken twee dorpen, Niandindya en Médina Ansoumane. De projectleider en animateur Abdou begeleiden ons.

Vlak voor we in Coumbacara zijn, bekijken we het stuk land van 2 ha. dat CU heeft gekregen voor het Centre Polyvalent, nu nog een woest terrein maar het lijkt zeer geschikt om demonstratie tuinen aan te leggen.

Voor we in Niandindya zijn, stoppen we bij de tuin met mucuna en pois d'angole, hier moet dus nog 250 kg. mucuna geogost gaan worden.

In Niandindya bekijken we Maagdenhuis-put, zien we de stock van rijst, mais en sorghum. In Médina Ansoumane stoppen we bij het leslokaal voor de alfabetiseringscursus, lopen door het dorp, bekijken de stocks, gaan naar de rijstvelden, waar alle rijst is geogost en enkele vrouwen bezig zijn moestuinen in de vallei aan te leggen.

Aan het eind van ons bezoek is er een aantal deelnemers van de alfabetiseringscursus naar het klaslokaal gekomen en krijgen we uitleg over de wijze van lesgeven – animateur Abdou is een uitstekende onderwijzer. Een paar vrouwen laten zien dat ze hun naam al kunnen schrijven. Het is bijzonder om te zien hoe enthousiast de vrouwen aan de cursus deelnemen, ze willen vooruit komen en dit is een kans.

CEM Thiobon – nieuwbouw twee klassen – 2013/006D – 5 februari 2014

Een hartelijk welkom van leerlingen en leerkrachten. De twee nieuwe klassen zijn klaar en men is erg dankbaar. Twee leerlingen spreken ons toe – in het Frans en in het Engels (!) – om ons te bedanken en met de vraag of het Maagdenhuis wil helpen bij het afbouwen van – met name het dak – twee andere klaslokalen die door de gemeenschap al grotendeels zijn opgetrokken met cementblokken. Thiobon is een zeer actieve gemeenschap met ieder jaar een ontwikkelingsplan waar alle mensen uit Thiobon – ook zij die elders wonen en werken – flink aan bijdragen. We zijn van mening dat steun aan het afbouwen van de klaslokalen overwogen moet worden.

Mlomp Kawaguir – groentetuin – 5 februari 2014

We hebben de mooie groentetuin bekeken, met volop uien, kool en tomaten. De dames laten ons weten dat de energie van de zonnepanelen te gering is om alle bassins goed vol te laten lopen. PdM legt uit dat het niet nodig is om iedere dag alle groentebedden water te geven en dat er met een goed watermanagement voldoende water is. Bij een uitwisselingsbezoek aan Diatock kunnen de vrouwen zien hoe dat kan werken.

FAMVI – kennismaking – Simbandi Balante – 6 februari 2014

PdM heeft ons gewaarschuwd dat het een lange dag gaat worden: drie uur heen op een zeer slechte weg, drie uur in Simbandi Balante en weer drie uur terug. Als we Ziguinchor uitrijden

zien we dat er hard aan de weg wordt gewerkt en we moeten op een gegeven moment naar FAMVI bellen dat we al na ruim een uur rijden in Simbandi Balante zullen zijn.

We beginnen met een gesprek op het kantoor met de FAMVI staf. FAMVI is een federatie van 32 aangesloten associaties die actief is op het bevorderen/verbeteren van landbouw, moestuinen, veeteelt en het kweken van vis. FAMVI ondersteunt nu 52 activiteiten en werkt samen met bestaande overheidsdiensten. Een speciaal probleem is de verzilting van de grond in de valleien die uitkomen in de Casamance. De gemeenschap bouwt een dijk om het landbouwgebied heen en men hoopt dat het zout in de regentijd uitgespoeld wordt. Ook spreekt men over de monopolie van de Indiërs bij de handel in cashewnoten en de vraag of de prijs verhoogd kan worden door het introduceren van betere variëteiten.

Met de algemeen-secretaris en de animateur voor de moestuinen bekijken we twee tuinen (Anacandes en Bondaly Mancagne). Er wordt hier hard gewerkt door de vrouwen en de tuinen staan er mooi bij en er komt water uit de putten. In Bondaly Mancagne geeft men aan dat de tuin wel een waterput, heeft maar het dorp niet.

We bezoeken een testveld: een stuk land in een vallei, waar de rijstogst achter de rug is en op kleine percelen begonnen wordt met groentetuinen. Alles onder het motto: 12 maanden per jaar een inkomen uit de landbouw. Een mooi initiatief.

PdM heeft al veel eerder gemeld dat FAMVI een interessante partner voor Het Maagdenhuis zou kunnen zijn, maar dat de weg erg slecht is en het gebied lang niet veilig was. Het ziet ernaar uit dat dat nu niet meer het geval is en we stellen voor om een begin te maken met een samenwerking met FAMVI.

CEM Kabiline 2 – opleveren project - 2012/088D – 7 februari 2014

Tijdens onze aanwezigheid wordt formeel het project van blocs sanitaires en waterboring met pomp op zonnepanelen opgeleverd en geopend. Een hele feestelijke aangelegenheid! Het ziet er prachtig uit.

Roterende handpomp Ateliers Diocésains Ziguinchor

De Ateliers Diocésains Ziguinchor maken zelf een roterende handpomp die er zeer solide uitziet; de lokale productie garandeert ook dat er altijd reserveonderdelen aanwezig zijn en reparaties ter plaatse mogelijk zijn; met de pomp zijn goede ervaringen in Niger en Burkina Faso en het lijkt goed om deze pomp te gaan introduceren.

